

Iepazīties ar meža dzīvniekiem

Kad dzirdam vārdu „meža dzīvnieks”, mums droši vien vispirms prātā nāk lielākie meža faunas pārstāvji, piemēram, brūns, briežs, lapsa, āpsis vai varbūt arī cauna vai vāvere, taču to ir vēl daudz vairāk.

Daži apsvērumi par meža dzīvniekiem

Dzīvnieki ir svarīga meža dzīvotnes sastāvdaļa. Tagad pievērsīsimies tieši viņiem.

Kad dzirdam vārdu „meža dzīvnieks”, visdrīzāk vispirms iedomājamies lielākus meža faunas pārstāvjus, piemēram, briežus, aļņus, lapsas, āpsus vai varbūt arī caunas vai vāveres.

Šo dzīvnieku novērošanai nepieciešama liela pacietība un daudz laika. Sēdēšana nekustīgi prasa lielu disciplīnu un tādēļ nav obligāti piemērota bērniem. Un, ja ilgstošā gaidīšana netiek atalgota ar kāda dzīvnieka parādīšanos, vilšanās var būt liela.

Turklāt, mums uzturoties mežā, dzīvnieki jau sen ir aizbēguši un, visticamāk, atkal uzdrošināsies parādīties tuvumā tikai no krēsla līdz rītausmai.

Tomēr grupa, protams, var kaut kur mierīgi apsēsties un kādu laiku pagaidīt, līdz parādās kāds dzīvnieks.

Tiem, kas kopā ar savu grupu vēlas novērot savvaļas dzīvniekus, vajadzētu noskaidrot pie mežsarga vai medību uzrauga nometnes vietā, kur atrodas piemērotākās vietas un kurš laiks ir vispiemērotākais dzīvnieku novērošanai.

Dzīvnieku klātbūtni varam noteikt arī pēc to pēdām. Ēšanas, ekskrementu un pēdu pēdas mums atklāj, kurš dzīvnieks šeit ir bijis un kā tas dzīvo.

Dzīvnieku pēdu meklēšana

Ēšanas, ekskrementu un soļu pēdas sniedz mums informāciju par to, kurš dzīvnieks šeit ir bijis un kā tas šeit ir uzvedies. Arī dzīvnieku mītnes ir sava veida pēdas, kas mums var daudz pastāstīt par dažādu dzīvnieku sugu dzīvi.

Apkārtņē tiek meklētas šādas pēdas, un šajā procesā interesi izraisa arī mazo dzīvnieku pēdas (piemēram, zemes dzīvnieku).

Pēdas, kuras var paņemt līdzi, mēs atnesam atpakaļ uz sākumpunktu.

Arī priekšmetus, kurus var saistīt ar dzīvniekiem, piemēram, lapas vai zarus ar ēšanas pēdām, mēs paņemam līdzi un izklājam uz balta lina auduma.

Kopā mēs interpretējam dažādās pēdas un mēģinām noskaidrot, no kāda dzīvnieka tās cēlušās un ko dzīvnieks, iespējams, darīja, lai radītu šo vai to pēdu.

Ja vadītājs/vadītāja vēlas nedaudz sagatavoties attiecībā uz dzīvnieku pēdām, tam piemērota ir grāmata „Dzīvnieku pēdas. Dzīvnieku atpazīšana pēc pēdām, apēšanas pēdām, alām un ligzdām”, P. Bang, P. Dahlström, BLV Verlagsgesellschaft.

Dzīvnieku novērošana

Lielos meža dzīvniekus, piemēram, briežus, lapsas, āpšus, caunas utt., ir grūti novērot.

Tomēr ir meža dzīvnieki, kas gan nerasniedz iepriekš minēto sugu lielumu, bet kurus ir daudz vieglāk pamanīt. Un tiem ir milzīga nozīme mežā. Bez tiem dabas aprītē ļoti īsā laikā iestātos haoss. Šeit ir domāti zemes dzīvnieki.

Lai tos atklātu, ir nepieciešama neliela prakse. Mēs to darām, izmantojot „vides kameru”.

Lai izgatavotu „vides kameru”, A5 formāta lapu sarullē un tur pie vienas acs. Otru aci aizver. Ar šo „kameru” tagad var mērķtiecīgi pārmeklēt meža grīdu, meklējot dzīvniekus, un novērot mazo meža iemītnieku kustības un uzvedību. Lai vispār pamanītu zemes dzīvniekus, būs nepieciešams zināms „pieraduma laiks”. Tomēr pēc brīža ātri kļūs skaidrs, cik daudzveidīga ir dzīve meža augsnē.

Mēs sadalāmies pāros. Katra grupa atnes piecus dzīvniekus un katru no tiem atsevišķi ievieto mazā stikla trauciņā (vislabāk dzīvniekus trauciņos ievietot ar

lapas palīdzību). Katram dzīvniekam tiek izdomāts fantāzijas vārds, kas saistīts ar dzīvnieka īpatnībām, izskatu vai pārvietošanās veidu. Nelielā izstādē pāri visai grupai iepazīstina ar saviem dzīvniekiem un to vārdiem.

Meža gruntsdzīvnieki ievērojami piedalās organiskās vielas sadalīšanā mežā. Lai apzinātos šo organismu sadalīšanas darbību, mēs divatā savācam meža materiālu, kas atrodas dažādās sadalīšanās stadijās.

Atrastās lietas tiek sakārtotas rindā no „vēl svaigas” līdz „gandrīz pilnībā sadalījušās”. Pāri savstarpēji parāda savas sadalīšanās rindas un tās izskaidro.

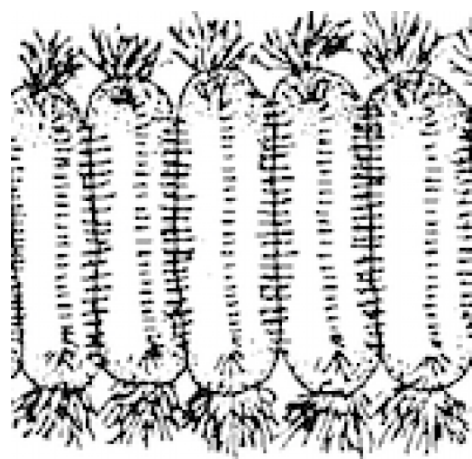
Uzmanību!

Stikla traukus ar pagaidām noķertajiem dzīvniekiem nelieciet tiešā saules gaismā. Ja iespējams, visos traukos ielieciet arī mitru lapu. Kad esam dzīvniekus pietiekami novērojuši, mēs tos atbrīvojam atpakaļ dabā turpat, kur atradām.

Dzīvnieku pantomīma

(Sīkāka informācija PDF failā)

10_ļepazīsimies ar meža dzīvniekiem

Atsauces:

Saturs: KlemensNiederberger sadarbībā ar CH WALDWOCHEN, publicēts izdevumā „Schweiz. Kinder- und Jugendverbände”, 1990?

Aizbildniecība:

- **Federālās padomes loceklis Flavio Cotti, EDI**
- Mežsaimniecības direktoru konference (FDK)
- Izglītības direktoru konference (EDK)

Atbildīgā organizācija:

- Šveices Vides izglītības centrs (SZU)
- Pasaules Dabas fonds (WWF)
- Šveices Dabas aizsardzības savienība (SBN)
- Federālā vides, mežu un ainavas aģentūra (BUWAL)
- Federālā Mežu, sniega un ainavas pētniecības institūts (WSL)
- Mežsaimniecības centrālā iestāde (FZ)
- Šveices mežkopju apvienība (VSF/ASF)
- Šveices Jaunatnes organizāciju darba grupa (SAJV)
- Šveices skolotāju galvenā apvienība (LCH)
- Šveices vecāku organizāciju forums (FSEO)

autortiesības: CHWaldwochen, Zofingen

Foto: KlemensNiederbergers, Pēters Frejs, Filips Pomonts un citi